

หน่วยการเรียนรู้ เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์

แผนที่

เครื่องมือ
ทางภูมิศาสตร์

รูปถ่าย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. แผนที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงข้อมูลอะไร
 - ก สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น
 - ข ลักษณะภูมิประเทศของโลก
 - ค สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
 - ง** สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก

คำอธิบาย: ง ถูกต้อง เพราะแผนที่เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้แสดงสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ด้วยการย่อพื้นที่จริงให้มีขนาดเล็กลงตามความต้องการลงบนแผ่นกระดาษหรือวัสดุแบนราบอื่น ๆ และแสดงสิ่งที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ได้กำหนดขึ้น

- ## 2. แผนที่ที่ใช้ในการอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคต่าง ๆ คือแผนที่ชนิดใด
- ก แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม
 - ข แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยว
 - ค แผนที่แสดงลักษณะทางรัฐกิจ
 - ง** แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ

คำอธิบาย: ง ถูกต้อง เพราะแผนที่ที่ใช้ในการอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคต่าง ๆ เป็นแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งเป็นแผนที่อ้างอิงที่ใช้เป็นหลักในการทำแผนที่ชนิดอื่น โดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ความสูงต่ำของพื้นที่ แหล่งน้ำ ทางน้ำ มหาสมุทร

3. สีเขียวในแผนที่ส่วนใหญ่กำหนดให้ใช้แสดงแทนพื้นที่ใด

ก ภูเขา

ข เนินเขา

ค ที่ราบลุ่ม

ง ทะเลสาบ

คำอธิบาย: ค ถูกต้อง เพราะในแผนที่ส่วนใหญ่กำหนดให้ใช้สีเขียวแสดงแทนพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม

4. บริเวณแนวทิวเขาสูงในแผนที่ส่วนใหญ่แสดงด้วยสีใด

ก สีฟ้า

ข สีเหลือง

ค สีน้ำตาล

ง สีน้ำเงินเข้ม

คำอธิบาย: ค ถูกต้อง เพราะในแผนที่ส่วนใหญ่กำหนดให้ใช้สีน้ำตาลแสดงแทนพื้นที่ที่เป็นแนวทิวเขาสูงหรือภูเขา

5. แผนที่ที่มีพื้นที่สีฟ้าเข้มมาก ๆ แสดงว่าพื้นที่ ในแผนที่นั้น ๆ มีพื้นที่ใดมาก

- ก) ทะเล
- ข) ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
- ค) ที่ราบน้ำท่วม
- ง) เขตลุ่มน้ำสำคัญ

คำอธิบาย: ก ถูกต้อง เพราะสีฟ้าในแผนที่ส่วนใหญ่กำหนดให้ใช้แสดงแทนพื้นที่ที่เป็นน้ำหรือแหล่งน้ำ ถ้าพื้นที่นั้น ๆ มีสีฟ้าเข้มมาก ๆ ก็จะแสดงถึงพื้นที่ที่มีความลึก ซึ่งก็คือทะเลหรือมหาสมุทร

6. บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำในแผนที่ที่มีสัญลักษณ์ที่มีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก มีเส้นหยักสีฟ้า
- ข มีจุดสีดำอยู่หนาแน่น
- ค มีรูปพื้นที่ขนาดใหญ่สีฟ้า
- ง มีรูปพื้นที่ขนาดเล็กสีน้ำตาล

คำอธิบาย: ก ถูกต้อง เพราะบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมีพื้นที่สีเขียวและมีเส้นหยักสีฟ้าลากผ่าน ซึ่งเส้นหยักสีฟ้าที่ลากผ่านนั้นคือ เส้นของแม่น้ำ

7. รูปถ่ายคืออะไร

- ก เครื่องมือที่แสดงสีมาตรฐานในแผนที่
- ข เครื่องมือที่แสดงภาพจริงของลักษณะพื้นที่
- ค เครื่องมือที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับทิศและระยะทาง
- ง เครื่องมือที่แสดงภาพสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ในพื้นที่

คำอธิบาย: ข ถูกต้อง เพราะเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงภาพจริงของลักษณะพื้นที่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ซึ่งได้จากการถ่ายด้วยกล้องถ่ายรูป มีทั้งรูปขาว-ดำและรูปสีรูปถ่าย คือ รูปถ่าย

8. รูปถ่ายเป็นเครื่องมือที่ไม่สามารถบอกข้อมูลใด

- ก ทิศ
- ข ภาพจริง
- ค สีของภาพ
- ง สภาพภูมิประเทศ

คำอธิบาย: ก ถูกต้อง เพราะรูปถ่ายไม่สามารถบอกทิศและระยะทางได้ แต่สามารถอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคที่เราอาศัยอยู่ได้จากภาพที่ปรากฏอยู่ในรูปถ่ายนั้น ๆ

9. ข้อมูลใดที่ไม่ปรากฏในรูปถ่าย

- ก ลักษณะของภูเขา
- ข สภาพแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำ
- ค **สถิติปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ**
- ง ลักษณะของต้นไม้และทุ่งหญ้า

คำอธิบาย: ค ถูกต้อง เพราะถ้าใช้กล้องถ่ายภาพอ่างเก็บน้ำ ก็จะได้ภาพอ่างเก็บน้ำและปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่เป็นจริงปรากฏในรูปถ่าย แต่ไม่สามารถบอกสถิติหรือจำนวนของน้ำได้

10. รูปถ่ายแสดงเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำจะแสดงข้อมูล ในข้อใด

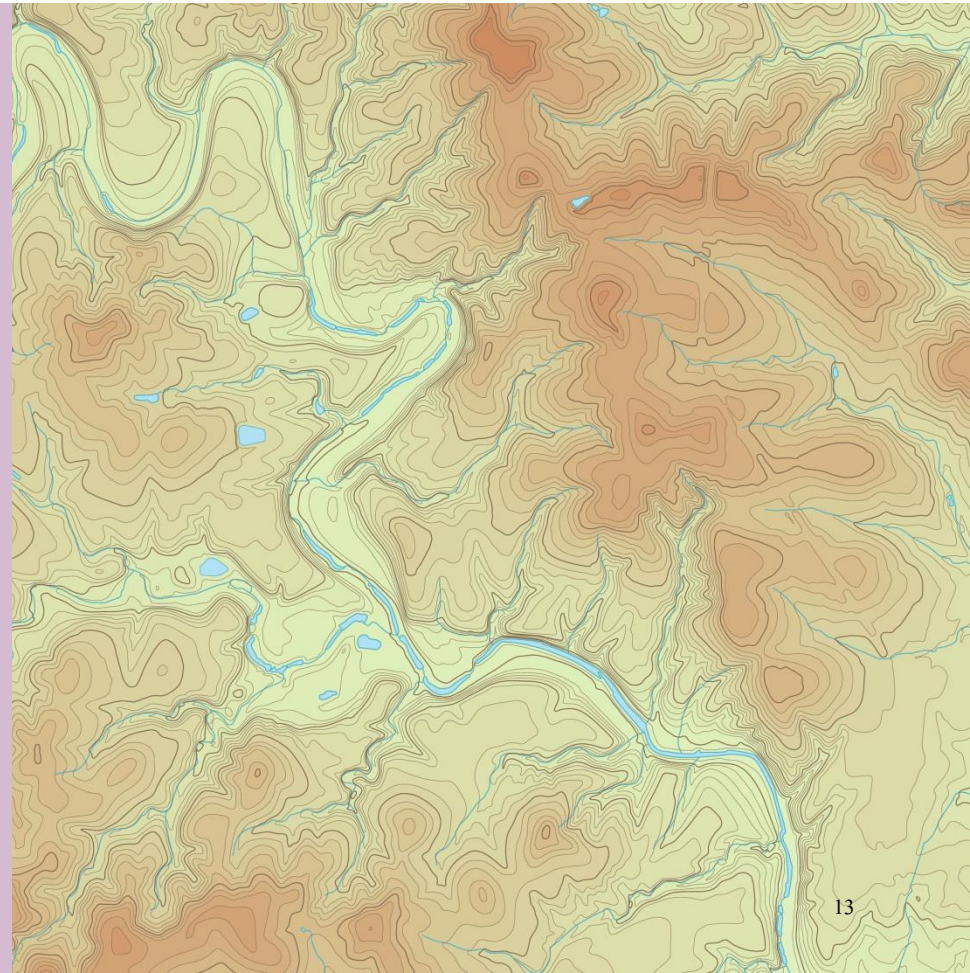
- ก ความกว้างใหญ่ของเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ
- ข ทิศที่แม่น้ำในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำไหลไป
- ค ระยะทางของแม่น้ำในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ
- ง **ลักษณะคดโค้งของลำน้ำในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ**

คำอธิบาย: ง ถูกต้อง เพราะรูปถ่ายสามารถแสดงลักษณะคดโค้งของลำน้ำในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ
ได้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป. 5

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง แผนที่
เวลา 1 คาบ



ซักถามข้อสงสัย

นักเรียนมีข้อสงสัยอะไรบ้าง
เกี่ยวกับเรื่องที่ได้รับมอบหมาย
ให้ไปอ่านมา



1. แผนที่ดี

แผนที่ดีคืออะไร



1. แผนที่



แผนที่ เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องไปสำรวจด้วยตนเอง



1. แผนที่



แผนที่ คือ สิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อใช้แสดงลักษณะและ
สิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกด้วยการย่อพื้นที่จริงให้มีขนาดเล็กลง
ตามความต้องการลงบนแผ่นกระดาษหรือวัสดุแบนราบอื่น ๆ
และแสดงสิ่งที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกด้วยเครื่องหมายหรือ
สัญลักษณ์ที่ได้กำหนดขึ้น



1. แผนที่

- ตัวอย่างการใช้แผนที่ในการอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคต่าง ๆ

แผนที่ที่ใช้ในการอธิบาย
ลักษณะทางกายภาพของ
ภูมิภาคต่าง ๆ คือ

แผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ



• ตัวอย่างการใช้แผนที่ในการอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคต่าง ๆ

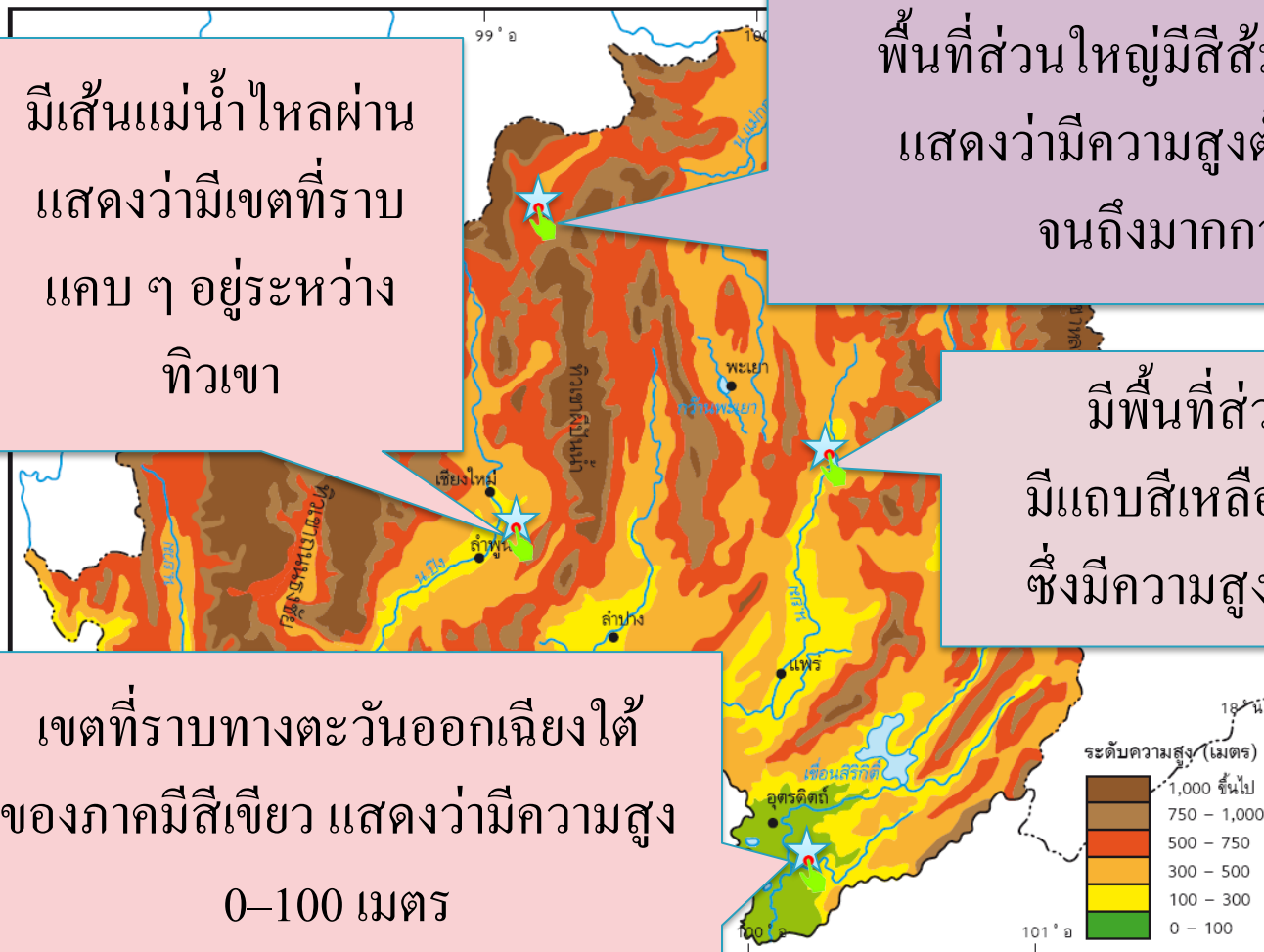
แผนที่แสดงภูมิประเทศของภาคเหนือ

มีเส้นแม่น้ำไหลผ่าน
แสดงว่ามีเขตที่ราบ
แคบ ๆ อยู่ระหว่าง
ทิวเขา

พื้นที่ส่วนใหญ่มีสีส้มไปจนถึงสีน้ำตาลเข้ม
แสดงว่ามีความสูงตั้งแต่ 500 เมตรขึ้นไป
จนถึงมากกว่า 1,000 เมตร

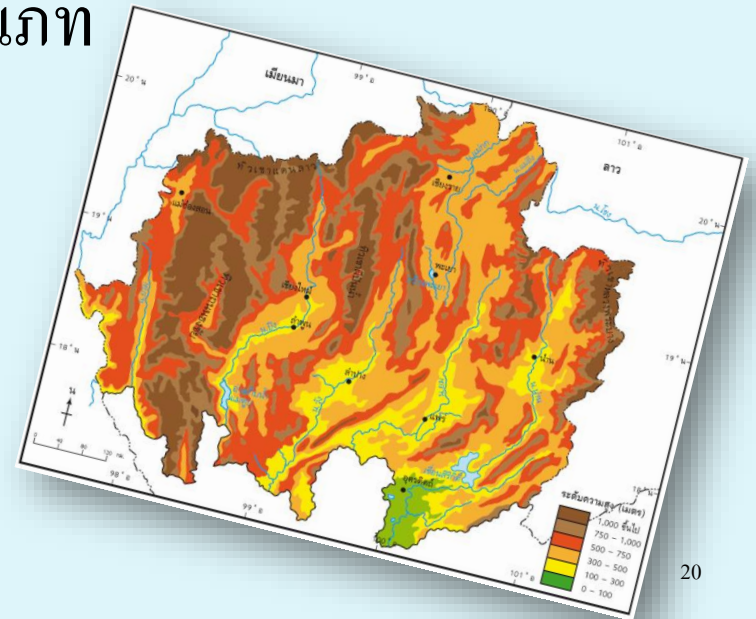
มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูง
มีแถบสีเหลืองอยู่ระหว่างแนวทิวเขา
ซึ่งมีความสูงระหว่าง 100–300 เมตร

เขตที่ราบทางตะวันออกเฉียงใต้
ของภาคมีสีเขียว แสดงว่ามีความสูง
0–100 เมตร



เรื่อนำรู้: แผนที่ภูมิประเทศ

แผนที่ภูมิประเทศ คือ แผนที่ประเภทหนึ่งที่แสดงรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพื้นผิวโลก ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์ เช่น สี เงาม ในการแสดงระดับความสูง-ต่ำของพื้นที่ หรือแสดงลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในพื้นที่ แผนที่ประเภทนี้เราสามารถนำไปใช้ในการศึกษา ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ได้



กิจกรรมตอบคำถาม

ลักษณะภูมิประเทศของภาคเหนือมีลักษณะเป็นอย่างไร



- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูง มีเขตที่ราบแคบ ๆ อยู่ระหว่างทิวเขา และมีที่ราบอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของภาค

คำถามทบทวน

- แผนที่คืออะไร

สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อแสดงลักษณะและสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกด้วยการย่อพื้นที่จริงให้มีขนาดเล็กลงตามความต้องการลงบนแผ่นกระดาษหรือวัสดุแบนราบอื่น ๆ และแสดงสิ่งที่ปรากฏบนพื้นผิวโลกด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ได้กำหนดขึ้น

สรุปความรู้

- แผนที่ป็นสิ่งทีสร้างขึ้เพื่อใช้แสดงลักษณะและสิ่งต่าง ๆ บนพื้นพิวโลก ด้วยการย่อส่วนพื้นที่จริงให้มีขนาดเล็กลงตามความต้องการลงบนแผ่นกระดาษหรือวัสดุเบนราบอื่น ๆ และแสดงสิ่งที่ปรากฏบนพื้นพิวโลกด้วยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ทีได้กำหนดขึ้
- แผนที่ทีใช้ในการอธิบายลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคต่าง ๆ คือแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศ
- จากตัวอย่างแผนที่แสดงภูมิประเทศของภาคเหนือเห็นว่พื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคเหนือเป็นทิวเขาสูง มีเขตทีราบแคบ ๆ อยู่ระหว่างทิวเขา และมีทีราบอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของภาค โดยอ่านจากคำอธิบายของสัญลักษณ์ทีระบุไว้ในแผนที่

การมอบหมายงาน

สืบค้นแผนที่แสดงลักษณะทางกายภาพ
ของภูมิภาคของตน